

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 258

van **CATHY COUDYSER**

datum: 15 maart 2022

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Internationale uitwisseling rond religieus immaterieel erfgoed - Resultaten

Via het Europese programma i-Portunus kunnen kunstenaars, makers en culturele professionals met elkaar in contact komen en wordt in financiering voorzien voor korte termijn uitwisselingen tussen culturele individuen.

Met middelen vanwege i-Portunus heeft Parcum, het Vlaamse expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur, samen met de Spaanse partner Fundación De Clausura een internationaal uitwisselingsproject opgezet rond immaterieel erfgoed van kloosters en abdijen.

Uit een nieuwsbericht op de website van Parcum eind 2021 kan worden afgeleid dat Parcum en Fundación De Clausura een plan van aanpak hebben uitgewerkt voor het in kaart brengen en borgen van immaterieel erfgoed van kloosters en abdijen op Europees niveau en dat een gemeenschappelijke methodologie en systematische aanpak van kennisdeling werd gecreëerd. Daarnaast werden ook contacten gelegd met erfgoedprofessionals in andere Europese landen, zoals Frankrijk en Italië.

1. Welke concrete inspiratie heeft Parcum als gevolg van dit internationale uitwisselingsproject opgedaan rond het in kaart brengen en duurzaam borgen van religieuze tradities en praktijken gekoppeld aan kloosters en abdijen en wat is de meerwaarde ervan voor het Vlaamse beleid ter zake?
2. Kan de minister meer toelichting geven bij het plan van aanpak dat is uitgewerkt voor het in kaart brengen en borgen van immaterieel erfgoed van kloosters en abdijen op Europees niveau? Neemt Vlaanderen daarin de trekkersrol op?
3. Hoe zal de systematische aanpak van kennisdeling rond immaterieel erfgoed in kloosters en abdijen concreet tot uiting komen?

**Vlaams
Parlement**

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 258 van 15 maart 2022

van **CATHY COUDYSER**

1. PARCUM heeft haar expertise uitgebreid door de aanpak van de materie in Spanje te bestuderen in het kader van een uitwisseling met de organisatie Fundación De Clausura binnen het programma i-Portunus. De Spaanse collega's brachten eveneens een bezoek aan Vlaanderen in het kader van dit programma en deden inspiratie op door bezoeken te brengen aan religieus erfgoedprojecten van PARCUM en andere partners. Het Plan Nacional de Abadias, Monasterios y Conventos dat door het Spaanse Ministerie van Cultuur werd uitgewerkt, heeft aandacht voor het in kaart brengen en duurzaam borgen van immaterieel erfgoed van kloosters en abdijen binnen een geïntegreerde en integrale erfgoedbenadering. Verder heeft PARCUM haar methodologie voor het in kaart brengen van religieuze tradities en praktijken in kloosters en abdijen geëvalueerd en verbeterd. De typologie werd verder verfijnd op basis van de vijf Unesco immaterieel erfgoed domeinen (orale tradities en uitingen, podiumkunsten, sociale gebruiken, rituelen en festiviteiten, kennis en kunde van de natuur en traditioneel vakmanschap). Dit laat onder andere een comparatieve aanpak toe. Ook heeft PARCUM haar aanpak voor wat betreft het werken met de erfgoedgemeenschappen verbeterd. De centrale rol die in het buitenland aan de erfgoedgemeenschappen wordt toegekend, vormt een inspirerend model voor duurzame contacten met de source communities.

PARCUM past deze verworven kennis op dit moment onder andere toe bij het project 'Focus Vakmanschap' (online meer info via <https://bokrijk.be/nl/focus-vakmanschap>) waarbij kloosterambachten op audiovisuele wijze in kaart gebracht worden. Ook werden enkele religieuze tradities en praktijken gekoppeld aan kloosters en abdijen geregistreerd op het Platform Immaterieel Erfgoed. Daarnaast wordt er ingezet op onderzoek rond bepaalde praktijken zoals het luiden van klokken in kloosters en abdijen. Met het oog op duurzame borging ontwikkelt PARCUM een aanbod waarbij inspirerende borgingspraktijken worden verzameld en gedeeld met de erfgoedsector én met de erfgoedgemeenschappen.

2. Het in kaart brengen en borgen van immaterieel erfgoed van kloosters en abdijen vergt een internationale aanpak omwille van de internationale beheersstructuren van de erfgoedgemeenschappen, de mogelijkheid tot een kritisch-comparatieve benadering en de dringendheid van de materie. Immaterieel erfgoed van kloosters en abdijen behoort tot de erfgoedelementen die Unesco als urgent safeguarding klasseert. Dit heeft onder andere te maken met kwetsbare erfgoedgemeenschappen en snel veranderende maatschappelijke en religieuze realiteiten.

Het plan van aanpak omvat 4 componenten: (1) in kaart brengen en systematiseren van het immaterieel erfgoed van kloosters en abdijen volgens de vijf Unesco domeinen (2) duurzame borgingsmaatregelen uitwerken en maatschappelijke verankering van dit erfgoed verduurzamen (3) kennisuitwisseling op het vlak van methodologie en verdere uitbouw van het lerend netwerk (4) immaterieel erfgoed van kloosters en abdijen als inspiratiebron voor bijvoorbeeld hedendaagse kunstenaars faciliteren.

Er werden vanuit PARCUM reeds contacten gelegd met organisaties in Spanje (Fundación De Clausura), Frankrijk (Fondation des Monastères) en Italië (Universiteit

van Bologna) in het kader van de opbouw van een lerend netwerk. In samenwerking met de gereputeerde Europese organisatie Future for Religious Heritage en andere organisaties zal PARCUM meer potentiële partners zoeken. Daarbij is er aandacht voor een diverse aanpak door bijvoorbeeld religieus erfgoed van kloosters en abdijen bij verschillende denominaties te betrekken.

3. De systematische aanpak van kennisdeling situeert zich zowel op het (1) landelijke als op het (2) internationale (Europese) niveau. Op het landelijke niveau wordt er op de eerste plaats aan kennisdeling gedaan met de protagonisten in dit verhaal, met name de erfgoedgemeenschappen zelf. Ook wordt de kennis actief gedeeld binnen het Domeinnetwerk Immaterieel Erfgoed en op projectniveau binnen het project 'Focus Vakmanschap' in samenwerking met Vakmanschap&Erfgoed en met de partners uit het Domeinnetwerk Immaterieel Erfgoed.

Op het internationale niveau gebeurt de kennisdeling via het lerend netwerk dat volop in opbouw is (cfr. supra).